



Sygn. akt III KS 7/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **K. E.**

oskarżonego z art. 148 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 10 marca 2022 r.,

skargi prokuratora

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 5 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa (...),

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w G.

z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II K (...)

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G., wyrokiem z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II K (...), uznał K. E. za winnego zarzucanych mu czynów z art. 148 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę 25 lat pozbawienia wolności oraz z art. 158 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności, z orzeczeniem – jako kary łącznej – kary 25 lat pozbawienia wolności.

Od przedmiotowego wyroku, w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego przestępstwa z art. 148 § 1 k.k., apelację wniósł obrońca oskarżonego, którą oparł m.in. na zarzutach dotyczących naruszenia art. 7 k.p.k. w związku z oceną wyjaśnień współoskarżonego D. S. oraz zeznań K. K. i K. R..

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2019 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu I Instancji.

Kasację od przedmiotowego wyroku wywiódł obrońca K. E., zarzucając obrazę m.in. art. 433 § 2 k.p.k. przez nienależyte rozpoznanie zarzutu podniesionego w apelacji, dotyczącego oceny dowodu z wyjaśnień współoskarżonego. Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 29 stycznia 2021 r., sygn. akt V KK 177/20, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Z uzasadnienia wyroku wynika, że Sąd Najwyższy za zasadny uznał zarzut kasacji dotyczący naruszenia art. 433 § 2 k.p.k., polegający na nienależytym rozpoznaniu przez Sąd odwoławczy zarzutów apelacji dotyczących obrazu art. 7 k.p.k.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 5 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa (...), uchylił częściowo przywołany wcześniej wyrok Sądu Okręgowego w G., tj. co do skazania K. E. za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. i wymierzenia mu kary łącznej 25 lat pozbawienia wolności.

Skargę od tegoż wyroku wniósł prokurator. Skarżący zarzucił mu naruszenie art. 437 § 2 zd. drugie *in fine* k.p.k. polegające na uchyleniu wyroku Sądu I instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, w sytuacji gdy materiał dowodowy zebrany dotychczas w sprawie pozwalał na wydanie rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, tj. co do prawidłowości ustaleń w zakresie wyizolowanego kluczowego fragmentu zdarzenia i rozstrzygnięcia na tej podstawie o odpowiedzialności karnej oskarżonego K. E. za czyn z art. 148 § 1 k.k., a zatem nie zachodziła konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, a co w konsekwencji obligowało Sąd odwoławczy do dokonania merytorycznej kontroli instancyjnej w zakresie zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy K. E..

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Skarga okazała się zasadna.

Trafnie prokurator podaje, że w procedowaniu Sądu odwoławczego doszło do naruszenia art. 437 § 2 *in fine* k.p.k., co skutkowało w efekcie uwzględnieniem skargi.

Na początku przypomnieć trzeba, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Niezależnie przy tym od podstawy wydania kasatoryjnego wyroku, kontrola w trybie skargi nie może ograniczyć się jednak tylko do sprawdzenia czy sąd odwoławczy podał formalnie dopuszczalną podstawę uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ale należy zbadać, czy w realiach konkretnej sprawy rzeczywiście istniała taka podstawa (zob. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17).

W sprawie niniejszej Sąd odwoławczy formalnie powołał się na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Rzecz jednak w tym, że stwierdzone przez ten Sąd uchybienia nie stanowiły dostatecznej podstawy do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Sąd Apelacyjny wywiódł, że stanowiące podstawę ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa K. E. co do czynu z art. 148 § 1 k.k. wyjaśnienia współoskarżonego D. S. są sprzeczne, a Sąd *meriti* nie wskazał, które z wyjaśnień D. S. i przedstawionych przez niego wersji są wiarygodne oraz dlaczego. Nadto, Sąd Okręgowy miał dokonać wybiórczej oceny poszczególnych fragmentów tych wyjaśnień, jak i wyjaśnień pozostałych oskarżonych, co nie pozwalało na kontrolę procesu myślowego Sądu rozstrzygającego, w szczególności w zakresie oceny dowodów. Sąd Apelacyjny zakwestionował ponadto ocenę zeznań świadków K. K. i K. R., uznając ją za powierzchowną i dowolną. Powyższe doprowadziło Sąd Apelacyjny do stwierdzenia, że Sąd Okręgowy dopuścił się obrazy art. 7 k.p.k., co mogło prowadzić do nieprawidłowych ustaleń faktycznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego postępowanie dowodowe w zakresie czynu z art. 148 § 1 k.k. winno być powtórzone, poprzez ponowne przesłuchanie oskarżonego K. E. oraz D. S., I. S. i M. M., celem wyjaśnienia rozbieżności w poszczególnych, wcześniejszych wyjaśnieniach tych osób i ich skonfrontowania ze sobą. Wedle Sądu Apelacyjnego konieczne jest także ponowne przesłuchanie świadków K. K. i K. R. oraz ewentualne skonfrontowanie ich z D. S.. Jak wskazał Sąd Apelacyjny, bez ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a następnie dokonania oceny wszystkich dowodów, wniosek obrońcy o uniewinnienie K. E. od zarzutu popełnienia

zabójstwa należało uznać za przedwczesny, a uzasadniony jest wniosek o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Powyższe wywody nie stanowią jednak dostatecznego uzasadnienia dla zaskarżonej niniejszą skargą decyzji Sądu odwoławczego. Podstawę uchylenia wyroku stanowić może bowiem dopiero konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Wytyczne Sądu drugiej instancji wskazywały zaś w istocie na potrzebę dokonania pewnych uzupełnień w zakresie postępowania dowodowego celem wyjaśnienia ujawnionych rozbieżności i ponowną ocenę materiału dowodowego. Jeżeli zatem nie zachodzi konieczność przeprowadzenia raz jeszcze wszystkich dowodów, nie było dopuszczalne uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku.

Jak wyjaśniono bowiem w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji. Na tego rodzaju okoliczności Sąd Apelacyjny w sprawie niniejszej w ocenie Sądu Najwyższego jednak nie wskazuje.

Podkreślenia wymaga jeszcze, że Sąd Najwyższy w wytycznych zawartych w uzasadnieniu przywołanego na wstępie wyroku z dnia 29 stycznia 2021 r. wskazał, że w postępowaniu ponownym Sąd Apelacyjny powinien w prawidłowy sposób odnieść się do wszystkich argumentów apelacji dotyczących podnoszonej obrazy art. 7 k.p.k. Jeżeli zatem Sąd Apelacyjny dostrzegł uchybienia w zakresie postępowania dowodowego, to powinien je samodzielnie naprawić. Zgodnie bowiem z obecnie obowiązującym modelem postępowania odwoławczego, to sąd drugiej instancji - widząc taką potrzebę – winien uzupełniając przeprowadzić dowody, a nie doprowadzać w tym celu do uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku. W niniejszej sprawie, dostrzegając zatem mankamenty postępowania dowodowego, Sąd Apelacyjny powinien samemu dokonać stosownych uzupełnień w zakresie materiału dowodowego oraz dokonać następnie oceny przeprowadzonych dowodów i przez ten pryzmat dopiero poddać kontroli wyrok Sądu *meriti* w zakresie podnoszonego w apelacji zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. Również powoływanie się na nieprawidłowo sporządzone uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego, uniemożliwiające kontrolę procesu myślowego tego Sądu, za zapadłym rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego przemawiać nie mogło, skoro funkcjonuje możliwość zwrotu sądowi

pierwszej instancji akt sprawy w celu uzupełnienia uzasadnienia wyroku, gdy jest to niezbędne dla prawidłowego wyrokowania (art. 449a k.p.k.).

Wszystkie te rozważania świadczą o tym, że rację przyznać należy skarżącemu, gdy twierdzi, iż Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku dopuścił się uchybienia przepisowi art. 437 § 2 *in fine* k.p.k. Z tego też powodu skargę tę uwzględniono, co skutkowało koniecznością uchylenia przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.